

ISLAM
Kur'an
Hadisi
Haberi
Teme
Hutbe
IZBORI 2016
DRUSTVO
Vijesti
Aktuelno
Kolumne
Teme
Komentar
Interview
Haag
Estrada
Sport
Pisma i Reagovanja
KULTURA
Pisana rijec
Poezija
Sevdah
Folklor
HISTORIJA
Bosnjaci
BiH
Sandzak
FOTO GALERIJA
DOBRI BOSNJANI
O NAMA
KONTAKT
MARKETING

Dobri Bosnjani

KOTROMANIC, STJEPAN II (1322/53)

Prve godine 14 vijeka na području Bosne protie u znaku sukoba između hrvatskog velikaša Mladena Šubića i bosanskog bana Stjepana I Kotromanića. Šubić ipak pobjeđuje 1302 god. i pokorava Bosnu za sljedeće dvije decenije – do 1322 god. Prema nekim autorima (Zlatko Lukić – Kratak pregled povijest/historije BiH) on se odlučio na taj korak pošto mu nije odgovaralo savezništvo Stjepana I (bio je oženjen kærerkom srpskog kralja Dragutina – Jelisavetom) i Nemanjića u borbi protiv Bizanta i Ugarske.

No, Mladen Šubić vremenom uviđa da mu osvajanje Bosne donosi brojne probleme a posebice one koje su se ticale ojačale bogumilske crkve i pritisaka Vatikana da jednom za uvijek riješi to pitanje. Pošto su Kotromanići u Bosni smatrani legitimnim nasljednicima vladarske pozicije, Kotromanićevog sina Stjepana II u Bosnu vraća sam Šubić kako bi preko njega skrio crkvu i uvrstio svoju kontrolu nad Bosnom.

Na drugoj strani se vremenom zaoštavaju sukobi između Šubića i Ugarskog kralja Karla I Roberta. Stjepan II postaje saveznik Ugarskog kralja te šalje vojne snage kao ispomoz hrvatskim velikašima koji su se borili protiv Šubića. Ugarski kralj pobjeđuje 1322 god. a Stjepan II takođe potpomognut knezom Hrvatinićem preuzima vlast u Bosni.

Na vanjskom planu Stjepan II svoju vladarsku poziciju potpomaže podržavanjem kralja Karla Roberta (pod njegovim nagovorom 1323 se čak i ženi Jelisavetom – æerkom Kujavskog vojvode Kazimira) a na unutrašnjem ustupanjem velikih privilegija bosanskom plemstvu. Tako primjerice dajući na poklon nekoliko župa knezu Vukoslavu izdaje ispravu u kojoj između ostalog stoji: **"po milosti božijoj gospodin vsim zemljam bosanskim i Soli i Usori i Dolnim Krajem i Hlemske zemlje gospodin..."** a kao veliki zaštitnik bogumilske crkve (njeni èelnici su uèestvovali u povjerljivim državnim poslovima) dalje posebno istie da je taj èin protekao **"pred djedom velikim Radoslavom i pred gostem velikim Radoslavom i pred starcem Radomirom i Žunborom i Vièkom i pred vsom crkvom i pred Bosnom"**.

Za sljedeće 4 god. dolazi od neviđene ekspanzije Bosne koja se proširuje na Hum, Soli, Usoru, Krajinu, i dio Dalmacije od Neretve do Cetine. Jedna od posljedica tih osvajanja jeste narušavanje unutrašnje dominacije bosanske crkve (promjene u religioznoj strukturi stanovništva praene su prilivom kako katoličkog tako i pravoslavnog stanovništva – anketiranjem Huma 1326 god.) i ispoljavanja njene netrepejivosti kao direktne posljedice katoličko – pravoslavne mržnje prema njima u prošlosti (Vatikan je slao brojne kaznene ekspedicije protiv njih u Bosnu 1234/39, 1244/47, 1254, 1283, te æe to uèiniti i 1326, 1340. i 1356/58, a na drugoj strani još je Stefan Nemanja u Srbiji u potpunosti istrijebio bogumile koje su nazivali **"trikleti babuni koji se nazivaju lažihrišæani i rugaju se našoj pravoj veri"**.),

U sve se miješa i papa Benedikt XII koji šalje svog emisara Fabijana da istrijebi jeretike upozoravajući Stjepana da im ne pruža podršku i zaštitu.

Papa se na kraju odlueuje da misiju iskorijevanja povjeri hrvatskom knezu Nelipcu koji je kao Mladen Šubić nekad želio da ovlada Bosnom. No, još uvijek jaki Šubići odbijaju saradnju i čak se 1337/38 sa Kotromanićima blisko vezuju vjenčanjem Vladislava Kotromanića (Stjepanovog brata) i Jelene, rođene sestre Mladena III Šubića.

Nelipac, umjesto na Bosnu udara na Šubiće kojima Stjepan II vojno pomaže, ali Nelipac ipak odnosi pobjedu. Sa druge strane Stjepan II preko franjevca Gerarda uspijeva da kod Pape izdejstvuje da se silom ne riješava pitanje bogumila nego da se to èini mirnim putem. Ti dogovori za rezultat imaju organizovanje katoličke crkve i franjevačke vikarije u Bosni. Stjepan je ipak vodio brigu o bosanskoj crkvi kao najveæoj potpori njegove vladavine i samoj okosnici Bosanske državnosti dokle god bude vodeæa duhovna snaga.

Okobra 1350 god. srpski car Dušan u namjeri da povрати Hum napada Bosnu:

"Krenuši na put s caricom, dođe na granicu Bosne, kod rijeke Drine, s pedeset hiljada konjanika i trideset hiljada pešaka" (Mavro Orbin), i za kratko vrijeme uspio je da prodre duboko u Bosnu čak do Bobovca grada u kojem je stolovao Stjepan II. Bobovac nije osvojio ali je Dušanova vojska poèinila brojne zloèine i pljaæke po Bosni **"Utaborivši se tu, posla deo vojske da pleni prema reci Cetini i onoj drugoj reci, Krki, prema Hrvatskoj, a on s ostalim delom vojske skrenu prema Humskoj oblasti"** (Mavro Orbin).

Pošto mu je vojni plan povrata Huma propao car Dusan æe nešto kasnije to probati uèiniti mirnim – prijedlogom da sina Uroša oženi Stjepanovom kærerkom Jelisavetom. No, i taj pokušaj je propao pošto je Stjepanu II svog zeta pronašao u nikom drugom doli ugarsko-hrvatsko-poljskom kralju Ludviku I, dok je drugu kærku Katarinu dao za Hermana I Celjskog . Nedugo poslije toga (najvjerovatnije septembar 1353) umire Stjepan II – vladar koji je stvorivši snažnu i respektabilnu Bosnu udario temelje njene drzavnosti i nezavisnosti. Iako nije vladao u povoljnim unutrašnjim i vanjskim prilikama uspio je da privredu znatno ojača izvozeci plemene metale, (srebro, bakar i željezo), kovanjem bosanskog dinara i sklapanjem državnih ugovora sa Dubrovnikom 1334 god. i sa Mlecima 1335 god.

Iako je za sobom ostavio bogatu i snažnu državu njena opstojnost je još uvijek zavisila od saradnje brojnih plemićkih porodica. Na prijestolju ga je zamijenio maloljetni sinovac Tvrtko koji se je na samom početku vladavine osim unutrašnjih problema počeo suočavati sa namjerama ugarskog kralja da zagospodari Bosnom. Tvrtka su tek èekala burna vremena.

Stjepan II je pokopan u franjevačkom samostanu u Visokom 1353 god.

Za BOSNJACI.net:

Adnan JASIKA

Dipl. Politolog